

# **Crònica de Festes de la filà Asturians**

**Alcoi, maig del 2026**

*Els títols que acompanyen cada fracció de la Crònica d'enguany formen part del leit motiv de l'Alferes 2026, obra del dissenyador i fester Juan Climent, i del disseny de tota l'estètica i la motivació que l'ha inspirat. Alguns són part de l'heràldica de l'Alferes (en llatí) i la de la filà (en bable) en ocasió del càrrec. El primer, una cita d'un dels discursos a l'acte de presentació de l'heràldica de l'Alferes. Al final, s'afegeix el glossari dels termes i la seua explicació.*

## **1. Presentació**

*"La Creu de la Victòria [...] és l'estendard  
que enalteix la nostra identitat i ens recorda d'on venim."*

Difícil.

Realment difícil.

És la contestació que em ve a la ment quan hom em pregunta sobre tot allò què hauré d'explicar a la Crònica d'enguany. Com m'ho faré? Sembla una tasca titànica, quan no impossible.

Perquè, com explicar la il·lusió contagiosa, l'esforç continuat i els sentiments compartits pels protagonistes principals del càrrec d'Alferes?

Com definir el treball constant, les hores esgotades o la complicitat carinyosa d'una Junta Directiva implicada i dedicada?

Com fer comprendre la inventiva desbocada, la imaginació documentada i la feina rigorosa del dissenyador, dels músics intèrprets i compositors o de tants treballadors de la Festa?

Com compartir la germanor, l'empatia i la joia enganxosa d'una filà sencera amb ganes de disfrutar i transmetre-ho a tothom?

Perquè tot això hauré d'explicar en aquesta Crònica i no és gens fàcil. Aquells qui hem tingut la sort de viure aquest any fester, podem sentir-nos ben agraïts. Hem sentit eixa il·lusió desfermar-se en cada acte; hem participat de la comunió que ha aplegat a tota la filà, sense excepció; i hem estat testimonis de la feina, de les complicitats, dels esforços.

Ens hem admirat de l'art, de la imaginació, de la creativitat. Tot a casa nostra durant un any complet.

No, no és fàcil explicar-ho. Com no ha estat fàcil aconseguir-ho. Però ho hem fet realitat. Tots junts. Que és com només s'aconsegueix que fites d'aquesta envergadura acaben en l'èxit en què han esdevingut.

Aquestes cròniques dels darrers anys estan farcides de moments únics, inoblidables, de records estimats. I cada any n'afegim més i més al rebost que tot fester de la filà Asturianos allotja en el seu cor per sempre. Enguany hem de sumar tres circumstàncies històriques a eixa memòria comú: en primer lloc, la declaració d'any jubilar pel 750 aniversari del patronatge de Sant Jordi en Alcoi, la celebració d'un poble i la seua cultura, història i tradició.

En segon lloc, l'any d'Alferes 2026 com a punt d'inflexió d'una filà que ja és un referent, no només per la seriositat i compliment en la participació en la Nostra Festa, sinó com a exemple de què la rigorositat no és incompatible de cap manera amb l'efusió festiva i l'alegria en la celebració.

I per últim, però, en absolut, no menys important, la constatació fefaent de la integració, ara sí, de tot el poble en la participació completa en la Nostra Festa, ja que una dona, encara molt jove, ha participat, per primera vegada al carrer i en un acte oficial, com a fester asturiano amb el disseny únic de la filà. Un esdeveniment que, tot i la tardança, ens ha d'omplir de goig, d'orgull i d'esperança.

Per tot açò, i com és la costum en les presentacions d'aquesta crònica, deixeu-me cridar ben alt visca i alçar dos brindis: un, pel nostre llegat, per la història a la que retem homenatge anual, per les costums seculars d'aquesta filà, visca l'Alferes 2026! I, a continuació, en nom dels què no ho han pogut veure ja i en nom dels què ho podran viure en un futur, visca la Gloriera infantil 2026 i visca la Creueta!

Moltes gràcies.

## **2. Pròleg**

*"Nun se puede vivir ensin raices"*

El foc de l'any d'Alferes 2026 comença pels Asturianos quan encara no s'han apagat les brases de les festes del 2025. La directiva organitza uns soparets a la filà i una posterior festa als carrers del centre -focs artificials, xisteres de colors blau i taronja, música d'acompanyament- que pretenen que l'ambient de la Trilogia impregne l'any de treballs i preparatius que tenim per davant. La filà sencera, festers, socis i acompanyants, ja ens sentim dins d'un càrrec que, en paraules de l'Alferes al sopar, "ha de ser perquè tota la filà disfrute d'ell". I a fe de tothom que s'està més que disposat a què el desig esdevinga realitat.

El 23 de maig es convoca la junta de Maig. A més del resum de les festes passades, en forma d'informe del primer tro, i la lectura i la visualització d'una part de la crònica, es presenta la Fiança, cò és, el pagament simbòlic en senyal amb el què els Asturianos ens comprometem davant l'Associació de Sant Jordi i el poble d'Alcoi a complir amb les obligacions dels càrrecs cristians de l'Alferes 2026 i del Capità 2027. Es tracta d'un quadre que reflexa la idiosincràcia de la filà a través dels seus símbols més volguts: la destral, la creu de la Victòria i la motxilla de l'esquadra amb un Sant Jordi repussat en pell.

A la Filà sempre hi ha feina per fer i no s'hi deixa mai de treballar però enguany es multipliquen els esforços donada l'ocasió de l'Alfereria i les diferents comissions, en què es divideix l'organització del càrrec, continuen realitzant gestions i prenent part en distintes reunions per tractar de tot el ventall de detalls que a la filà li porta aparellat el proper exercici del càrrec d'Alferes. D'una altra banda, el servei de consergeria comença el seu merescut període vacacional a partir del divendres 6 de juny i fins el divendres 5 de setembre.

Abans de seguir amb el seu exemple i anar-nos-en tot de vacances, participem als següents esdeveniments: en primer lloc, pel que fa a la Festa en general, el 19 de juny, a l'Assemblea General de l'ASJ, queden designats els càrrecs de la Festa del 2026 amb el pagament de la corresponent Fiança. El 22 de juny, dia del Corpus Christi, el nou Sant Jordiet, Mateo Vilaplana Blaak, de la filà Llana, enceta el seu any en representació del Patró als carrers d'Alcoi, acompanyat del nostre Primer Tro Ivan Perea. Pel que fa a la resta de la filà, uns dies abans, el 14 de juny, ens acomiadem a la tradicional Dinà, en aquesta ocasió a les instal·lacions del Club de Tennis de Muro i enmig d'una calor infernal.

La Primavera mor, doncs, entre les ardents flames perquè, com l'au Fènix, puga renéixer de les cendres i torne l'any que ve renovada, rient l'Esfera amb tot el seu esplendor, com mereix un any tan especial com el que ens espera en girar el cantó. Enguany, a més, el nostre any d'Alferes coincideix amb el 750è aniversari del Patronatge de Sant Jordi, que esdevé Any Jubilar amb la benedicció del Sant Pare Lleó XIV, i una ocasió tan singular s'haurà de celebrar en gran. Com veurem al llarg de la Crònica, Sant Jordi ens proveirà

d'ocasions especials que ens permetran marcar l'efemèride amb fites assenyalades dins la nostra Filà.

A la tornada de l'estiu, l'any fester arrenca amb força i el dissabte 13 de setembre, a la sala Àgora, es presenta l'heràldica de l'Alferes en un acte solemne però familiar. Només entrar al recinte, una colla de gaiters donen la benvinguda als participants amb la seua inspiradora música, tan representativa de la filà. Per obrir l'acte, un vídeo fantàstic, obra del magnífic fotògraf i company i amic asturiano, Toni Miranda, ens introdueix en l'emoció requerida per la jornada que seguirà. A més dels discursos oficials dels representants públics i de les autoritats festeres que ens acompanyen, el nostre Primer Tro i familiars i amics de l'Alferes emocionen l'auditori, ple a vessar, amb les seues sentides paraules, plenes d'il·lusió i esperit fester. En acabant, ho celebrem al primer ensaio del curs, on es presenta també l'heràldica de l'Esquadra de Negres. La presència d'honor d'ambdues ensenyes presideix un ensaio molt intens i emotiu en el què es vessen llàgrimes a dojo i es reparteixen abraçades mentre es succeixen els parlaments i les formacions, siga amb porra, xafarot o navaixa, i amb la participació de les autoritats i la resta de càrrecs festers. A més a més, s'inaugura al nostre local una font de cafè licor, obsequi de l'Alferes, Fernando Jordà, molt celebrada per tots els assistents.

El 19 de setembre acabem el campionat intern de cotos per decidir els festers que representaran a la fila en el Campionat de Mig Any i resulta guanyadora la parella formada pels festers Víctor Cruz i Edgar Molina, com així s'anuncia a l'Assemblea Ordinària de Mig Any del 23 de setembre. A més d'informar-nos de la resta d'actes organitzats pel 25 d'octubre, queden designats els i les festeres que ens representaran a la Glòria oficial i a la infantil. Així, es ratifica a Jordi Puig Llinares com a gloriario oficial, càrrec posposat dos anys abans per motius personals, i a Jordi Espí Monllor com a gloriario del Preventori. Enguany, el sorteig fa recaure la representació oficial de la filà a la Glòria infantil en la festereta Gabriela Perea Martínez, que esdevé la primera gloriaria infantil femenina de la filà asturianos.

Acabada l'Assemblea Ordinària, continuem amb l'Assemblea Extraordinària per la què estàvem convocats el mateix dia. En aquesta segona, com a únic punt del dia, l'aprovació o no del disseny únic pel fester de la filà, siga home o dona. La votació, secreta a petició d'un fester, ratifica democràticament la unificació del disseny per totes i tots els festers de la filà Asturianos, acabant així, esperem, amb la darrera discriminació que patiem, per motiu de sexe, en ple s. XXI i contravenint (si no "de iure" sí "ex auquo obligatio" i "naturalis obligatio") totes les lleis d'ordre superior, com són l'Estatut d'Autonomia, la Constitució Espanyola, la legislació de la Unió Europea o la Declaració Universal dels Drets Humans. Cal remarcar, per segona vegada doncs, l'ocasió feliç i històrica que representarà la propera gloriaria infantil, ja que Gabriela Perea esdevindrà la primera dona en representar a la filà amb el seu disseny únic.

I, per fi, el Mig Any fester obre el mes d'octubre amb les primeres activitats. Així, el mateix primer d'octubre se celebra la primera partida del Campionat de Cotos, a les 20.15 h als locals del Patronat. En aquesta primera ronda, Víctor i Edgar passen a la següent, en guanyant contra els músics de la Primitiva. Una setmana després, però, a la mateixa hora a la filà Verds, la malastrugança de les cartes impedeix el bon joc dels asturianos, que cauen

dignament contra els Marrakesch en segona ronda. Per completar el capítol de baixes, la filà declinarà, un any més, la seua participació a la visita a Fontilles, a la què ens veurem obligats a partir de l'any que ve en obligació dels propers càrrecs.

El dissabte 18 d'octubre, l'Associació de Sant Jordi presenta oficialment els artistes que s'encarregaran de les diferents tasques per les Festes del 2026. Així, en primer lloc, la pintora Mónica Jover presentarà l'obra que il·lustrarà la portada de la revista de festes; en segon lloc, el músic i compositor José Maria Valls Satorre, Fill Predilecte de la Ciutat d'Alcoi, serà l'encarregat, per segona vegada, de la direcció de l'Himne de Festes a la nit del dia Dels Músics, a la vespra de la Trilogia del 2026; i per últim, el projecte cooperatiu de La Taula, s'encarregarà de presentar l'obra que anunciarà les pròpies Festes al cartell que es penjarà abans de l'Himne a la façana de l'Ajuntament.

El mateix dia, al Teatre Calderón, se celebra també la presentació dels càrrecs festers. En un vídeo previ, es mostren fotos de Fernando Jordá i els parlaments del mateix Nando i d'alguns dels seus cavallers, exposant els mèrits i el caràcter personal i fester del proper Alferes cristià. En acabant, els Cavallers de l'Alferes Jordi Bou i Alexis Romà, en representació dels Asturianos, el presenten formalment amb un breu discurs. El President de l'ASJ el ratifica, tot imposant-li la insígnia corresponent, encara que Nando, en un moment divertit de la cerimònia, se l'ha d'emportar en la mà per la dificultat en trobar-li un trau a la jaqueta. A continuació, l'Alferes, els cavallers i els components de l'esquadra especial, acompanyats de les seues parelles, celebren, amb membres de la Junta i amb la resta de filaes de càrrec, el sopar al Círculo Industrial.

El frenesí de l'Alferesia no s'atura i, tot i una vespra tan carregada, a l'endemà diumenge 19 d'octubre té lloc a l'Àgora la presentació dels vestits del boato de l'Alferes cristià dels Asturianos, amb els dissenys a càrrec del nostre company i amic fester Juan Climent. Es donen a triar entre mitja dotzena de vestits amb els que ja ens podem fer una idea de la línia que seguirà el boato. Ningú queda decebut i els vestits són acollits amb gran acceptació i il·lusió. Vaja per davant l'enhorabona de tots i totes al bo de Juanin que, de segur, no li faltarà el mateix dia de l'Entrada i en endavant.

Una setmana després, el dissabte 25 d'octubre, entrem de ple en la celebració del Mig Any fester, a només sis mesos escassos de la Trilogia. Sis mesos d'il·lusió, joia i moltes celebracions però no exempts de feina, responsabilitat i no pocs maldecaps. De moment però, ens oblidem dels quefers i ens dediquem de ple a la celebració del Mig Any a la Glorieta, amb el privilegi de poder dinar al mateix recinte gràcies a ser una de les filaes de càrrec. Així, després del pertinent esmorzar a la filà, tothom queda citat al recinte de l'antiga horta dels Agustins. En bona harmonia, com ha de ser, els integrants de l'esquadra especial i les seues parelles i els Cavallers i Dames de l'Alferes s'encarregaran d'atendre la barra i de la preparació de l'olla que entrarà a concurs. Una vegada més, no s'apreciarà l'art culinari de l'esforçat equip i, tot i els tocs secrets abocats a l'olla (o potser precisament per ells), el plat presentat no resulta vencedor. L'any que ve ho tornarem a provar.

Tenim la sort de gaudir d'un matí radiant i el sol anima la concurrència, que omple la Glorieta de gom a gom. La gent s'agolpa a les barres de les filaes, corren les cerveses i els

plisplais i circulen plats de formatge i embotit, papes i olives, mariscades de cacaús i tramussos... A l'hora de dinar el recinte queda a disposició de les cinc filaes de càrrec i dinem i formem a gust en bona sintonia. S'alcen porres, navaixes i xafarots; es succeeixen les marxades, els aplaudiments i les abraçades; es reparteixen vitols, brindis i germanor. A les 18.00 h comencen les filaetes al carrer i la Glorieta va buidant-se per omplir Sant Nicolau i Sant Llorenç. Als Asturianos ens toca a les 19.30 h des de la Font Redona i arribem passades les 20.30 h a la Plaça d'Espanya amb l'empenta de la Unió Musical Belgidense, que ens ha acompanyat tota la jornada. En acabant, sopar a la filà amb un gran ambient; dissortadament, tot i que gustosos, els fesols d'enguany tampoc guanyen un lloc dins del rànquing d'olles exitoses dels darrers anys. Com al concurs, tots els dies no som diumenge: a l'any que ve eixirà millor.

Passat el Mig Any, encara que guanyem una hora al rellotge en passar a l'horari d'hivern, el temps se'ns menja pels peus i sembla que ens posem a córrer per arribar a tot: s'ultimen les confeccions dels vestits de l'Alferes i la seua Dama -que no Favorita, com a campió de la Cristiandat que és- i es presenten els vestits de Dames i Cavallers i els de l'Esquadra i les seues acompanyants; es decideixen les composicions musicals, marxades i fanfarries que sonaran a l'Entrada; els cabos batidors s'entrenen amb els cavalls i es perfilen les carrosses i l'atrezzo que vestirà el boato de la filà. Tot un riu de força creativa i creadora que omple la llera d'una filà disposada a transformar Sant Nicolauet en un torrent aigües cabaloses que inunden Alcoi, amb la força i la potència amb què la tempesta del Cantàbric bat les costes asturianes.

Tant corre el temps que ja pensem en Nadal a finals d'octubre! La raó no és una altra que el repartiment de la Loteria de Nadal de la què, com tots els darrers anys, s'encarrega el fester Ramon Anduix amb la inestimable ajuda de Fernando Jordà, que aparca per uns moments el tràfec atordidor que comporta el seu càrrec d'Alferes per una altra ocupació que, estem segurs, tampoc afavorirà gens el seu descans. A totes les filaes hem tingut sempre la sort de comptar amb aquests festers sense els quals la maquinària monstruosa de la Festa, i tot el que comporta, s'ensorraria sense remei. Ells la poleixen, li posen oli i la tenen sempre a punt perquè tota la resta la gaudim sense problemes. I mai els ho agraiem suficientment!

A novembre tenim *ensaio* el 21 i a primers de desembre tornem a arrencar a córrer, en el cap gairebé en la Setmana Santa, ja que la directiva de la filà ens convoca, pel 12 de desembre, a la Junta Extraordinària en què demanarem festa, com fem normalment a la de Rams. Enguany, a causa dels preparatius per l'any d'Alferes, la junta, encertadament, accelera els preparatius amb la idea de tenir-ho tot enllestit amb el temps suficient i encara de sobra. No és any per deixar res a última hora, tot prevenint sorpreses d'últim moment i evitant que falte temps pels imprevistos que, malauradament, segur que es presentaran.

El 21 de desembre se celebra l'ensaio *del pobre*. Entre panderos, nades i sueters amb rens i neu, gaudim de les últimes marxades cristianes de l'any, formant sense capa i casc però amb gorro de Pare Noel i amb l'esperança de retrobar-nos a l'endemà amb bona cosa de diners en la butxaca. La realitat, però, s'entesta en desmontar-nos els somnis i despertem el 22 amb els mateixos diners i amb un munt de paperets que reciclar. I encara gràcies i salut!

El 24 ja és vespra de Nadal i la filà tanca fins el 16 de gener i el següent ensaio se celebra el 24. Abans no acaba el mes, la directiva ens informa que al vell Casal va renovant-se l'aire, tot demostrant que les tradicions no estan, ni tenen perquè estar-ho, barallades amb la modernitat: s'aprova, per fi, el disseny únic per a tots els festers de la filà, sense diferències. Només amb aquest senzill fet, les Festes d'Alcoi s'impliquen amb uns majors nivells de justícia, igualtat i felicitat. Poc a poc, les nostres estimadíssimes Festes en honor de Sant Jordi abracen a més i més alcoians i alcoianes, que poden trobar en elles, les festes del seu poble. De tot el poble.

Encara es febrer i ja se succeeixen les invitacions a esdeveniments i saraos d'Alferes, Cavallers i Dames i Esquadra Especial pel proper mes de març. El mateix dissabte 14, sant Valentí, un dels dies anomenat "dels enamorats", junt al més valencià de Sant Dionís, se celebra l'ensaio de les insignies, en el què la filà festeja els 25 anys dels festers Javier Cantó, "el Coixo", i Miguel Ángel Climent. Dos mesos escassos ens separen de les vespres de la Trilogia i els actes se'ns acumulen, omplint el calendari gairebé per complet.

Abans, però, hem de lamentar la mort de l'apreciat amic i fester veterà Fernando Lozano Tolsa, que ens deixa el 12 de febrer. Acompanyem a la família amb el seu dolor i expremem el condol de tota la filà. Que Sant Jordi t'aculla, Fernando!

Tanmateix, la Festa no s'atura i març ve ben sortit d'esdeveniments. Així, el dia 7 se celebra l'esperat ensaio de la fabada que, enguany, al ser any de càrrec, s'ha volgut compartir amb el públic en general. A la plaça de Dins s'organitza una degustació de fabada, es dona a provar la tradicional sidra asturiana i els músics de Celtúria, de València, amenitzen l'acte amb la bella estridència de les seues gaites, en aquest cas, això sí, més gallegues que asturianes, segons ens diuen. A més la filà, en magnífica iniciativa, decideix dedicar el cost de cada ració venuda de fabada a una associació benèfica alcoiana. La jornada queda un poc deslluïda per l'amenaça de pluja però, finalment i afortunada, acaba eixint el sol en dirigir-nos a la filà, on té lloc la celebració interna. La fabada i els platets de tares s'acompanyen enguany també d'embotit, salades i grans fodasses de pa de poble. Un any més, la festa s'acaba allargant més del compte amb l'alegria i disbauxa que caracteritza aquest ensaio en els darrers anys.

El dia 9, com és costum cada any, uns pocs asturianos assisteixen a la Missa de Difunts en companyia de la Llana i els Mudéjares, i presenten els seus respectes en nom de tota la filà. En ràpida successió d'actes, el divendres 13 se celebra l'Assemblea General de Rams en què ultimem els darrers flocs de la intensa i extensa preparació de l'Entrada i de la Trilogia en general. El dissabte 14, a l'hora de dinar, ensaio pels integrants del boato que participarà en l'Entrada d'enguany, acompanyant a l'Alferes i el seu sèquit, de manera que puguin teixir-se complicitat i companyonia entre tot el contingent asturiano que baixarà des del Partidor a Cervantes.

El diumenge 15 ens acostem a la quadra Peluca, al Rebolcat, per acompanyar l'esquadra especial d'enguany i, en concret, al seu *cabo batidor*, Agustín Garcia, en la demostració, a tall d'assaig general, que comparteix amb batedors d'altres filaes de càrrec. I el 21, el plat fort de la setmana, amb l'ensaio de l'esquadra especial al restaurant El Mirador del Cint,

amb festa privada pels asturians al pub Sport Passion del carrer el Bambú. En aquesta ocasió, també els integrants de l'esquadra fan una donació a l'Associació de malalts i familiars de l'Alzheimer d'Alcoi mitjançant la compra de les polseres que lluiran els convidats a l'event. Recollirà la recaptació el fester veterà Vicent Llopis, membre d'aquesta associació.

### **3. Preludi**

*"Con Dios y con los míos, a donde sea"*

Dos dies abans d'acabar el mes de març, el dia 28, es descobreix el cartell de festes a la façana de l'Ajuntament, amb Himne i castell de focs inclòs. Enguany, l'acte resulta tristament enterbolit per la desgraciada mort d'un dels joves artistes integrants de La Taula, l'equip multidisciplinar encarregat de l'obra que anunciarà les Festes del 2026. Ens presenten, en negre i blanc, el rostre del Sant Jordi, compostat de diverses textures representatives d'Alcoi, rodejat d'una mena de colorits confetti i serpentines. A la presentació, aquest confetti cau des de la balconada de l'Ajuntament, de manera que l'obra i la performance formen un conjunt estètic multidimensional, com es veu al vídeo explicatiu en una pantalla adjacent.

Una vegada acabat el castell de focs, la música de la banda de Bèlgida ens puja en cercavila al Círculo Industrial, on l'Alferes i Dames i els seus Cavallers i Dames, ens ofereixen un sopar-ensaio al Salón Rotonda de la vetusta institució. Sembla que aquesta filà no té mai prou ganes de festa i la nit torna a allargar-se, fins que tornem a casa a les xicotetes.

Durant el divendres 3 i dissabte 4 d'abril, ja dins de la Setmana Santa, se celebra una nova edició del Trofeu de Filaes, amb la participació habitual d'asturianos en les diverses modalitats que es programen. Enguany, el futbol 7 juvenil arriba a semifinals però són els mestres del tenis-taula de la família Cloquell, els germans Arnau i Néstor i son pare José Cloquell, els qui arriben a la final i la guanyem. Enhorabona a tots i totes per l'esforç!

A l'endemà i de bon matí, la tan alcoiana Processó dels Xiulitets fa d'avantsala al Diumenge de Glòria, el tret de sortida fester a una carrera vertiginosa que ens ha de portar, en un tres i no res, a la cita esperada en el Partidor, fita anhelada en la què tant s'ha somniat i per la què tant s'ha treballat. De bon matí ens trobem a un establiment del Camí per compartir els primers cafenets i espirituosos amb el gloriario oficial, Jordi Puig, i a les 8.00 h acudim a la filà a *sentar* la panxa amb un bon esmorzar. Després de la tradicional vestida dels glorieros i l'estrena de les seues llances, compartim la cercavila amb els glorieros de les filaes veïnes. En arribant a la plaça d'Espanya, Jordi Espí, que farà de gloriario al Preventori, agafa l'autobús que l'Associació facilita perquè els glorieros s'acosten a la Llar d'ancians Sant Josep, on formarà amb "Brisas del Clariano", i puguen arribar sense problemes a l'antic hospital de Don Cirilo, on la formació desfilirà amb "Ragon Falez" i la navalla contrabandista. Una costum que, per algun motiu, s'ha acabat imposant a desgrat de la resta de filaes cristianes. Mentrestant, Jordi Puig s'afanya en vestir-se al saguà de l'ajuntament amb la capa i el casc del disseny oficial per arrancar la Glòria oficial a les 10.00 en punt. La desfilada transcorre pels carrers habituals al ritme variat de "L'alcoià", "Als llaneros dianers", "Saoro rei d'Aragó" i "Un moble més". A St Nicolau 51 s'ha organitzat, a la casa de l'Alferes, un punt de reunió de festers que, amb les polseres que els identificaven com a asturianos, tenen descomptes a un conegut establiment a la vorera d'enfront. En acabar les corresponents desfilades, recollim els glorieros i acudim de nou en cercavila a dinar a la filà. Un dinar que, gairebé, convertirem en ressopó.

El dimecres següent, dia 8 d'abril, a les 21.00 h i per Sant Nicolau, té lloc l'entraeta oficial de la filà, amb fort protagonisme de joves i nous festers i festeres. S'hi donava la circumstància que enguany, per l'any de càrrec, ens era permès baixar amb el cabo batidor que s'avançarà en l'Entrada a l'esquadra de blancs de la filà. Llàstima que Iván Gutiérrez, que s'hi havia d'encarregar, s'ha espatllat fortuïtament i ha preferit reservar-se de l'esforç pel dia important, només 15 dies després.

Eixe mateix cap de setmana, el 12 d'abril, celebrem la Glòria infantil i tenim com a protagonista la festereta Gabriela Perea. Per edat, no farà enguany la Primera Comunió però té, com a representant de la nostra filà, l'alegria de ser la primera dona festera en vestir el disseny oficial i únic dels asturianos en un acte oficial als carrers d'Alcoi. Un orgull també per la seua família i per a tota la filà.

A les 07.00 h estem citats a l'avinguda del País Valencià, on té sa casa. Matinada excessiva pels xiquets però obligada per la Comunió dels gloriets a les 8.30 h. En acabant, esmorzem a la filà fins que acompanyem Gabriela al Partidor on, a les 12.00 del migdia, arrancarà la Glòria infantil. Com en el cas dels seus companys adults, la concentració de festers asturianos torna a ser a l'establiment de begudes enfront de la casa de l'Alferes. En acabant l'acte i la consegüent mascletà a la Plaça, acudim en cercavila a dinar a la filà.

Quatre dies després, el dijous 16 d'abril, arrenca una de les entraetes més esperades: l'Alferes i les seues Dames, els Cavallers, també amb les respectives Dames, i el representant de Mossèn Torregrossa, baixaran per Sant Nicolau després de compartir el sopar amb un grup bastant nombrós de festers que els acompanyen a la filà. En aquesta entraeta, el fester Víctor Cruz col·labora com a cabo batidor a l'entraeta amb molt bona planta, tot i que un dels cavalls, nerviós i remoló, ens fa passar un bon ensurt en fer-lo caure de la gropa, afortunadament sense conseqüències, en part per la notable agilitat del jove fester.

Pel dissabte 18, l'Associació Samarita ens convoca a la segona jornada del Xè Concurs anual de tapes a les filaes, entre les què la consergeria de la filà participa enguany amb un original "Bocado ibérico del Cantábrico" de gran èxit. Tant que s'acaba i ha de servir altres tares del seu rebost als catadors més tardons. Una gran iniciativa que mou tant a l'ambient previ a les Festes, com al coneixement del públic en general dels diversos locals de les diferents filaes participants.

Amb motiu de l'Any Jubilar en commemoració del 750è aniversari del patronatge de Sant Jordi a Alcoi, l'Associació de Sant Jordi organitza eixe mateix dissabte de vesprada una exhibició extraordinària d'arcabusseria al centre de la ciutat. L'event reuneix més de 200 participants que cremen 111 kg de pólvora en dues hores des de la font Redona fins la Plaça. A més de les 28 filaes alcoianes, amb estendards especials per l'ocasió del 750è aniversari, participen representants de les festes de 14 poblacions del País Valencià, entre les quals Cocentaina, que va disparar el canó dels Borts, els Moros Vells de Biar, i festers de Banyeres, Beneixama, Ibi i Xixona, entre d'altres. A més, l'aplec compta amb els Trabucaires de Catalunya, Arcabuceros de Yecla amb armes de metxa, Mosqueteros de

Béznar (Granada), els Trabucs d'Es Firó de Sóller (Mallorca) i Espingardas y Arcabuces de Caudete. Per la nostra banda, s'encarrega la nostra representació als festers Juan i Víctor Cruz, José Cloquell i, portant l'estendard, José Muntó. La Nova d'Alcoi va obrir pas interpretant "Suspiros del Serpis" i "El K'sar el Yedid". Un castell de focs artificials tanca un acte molt curiós i espectacular.

A la nit del mateix dissabte, l'esquadra especial celebra la primera de les seues entraetes amb l'estrena al carrer del seu cabo batedor i als compassos d'"Ainalaura", la música del mestre contestà Francisco Valor. De Sant Nicolau a la plaça d'Espanya, dues hores i mitja d'entraeta, a mode de compensació per l'horeta escassa en què hauran de fer el doble de recorregut el dia de l'Entrada.

El dilluns 20, ja al principi de la setmana gran, la processó del Trasllat convoca un cert nombre de festers a la plaça de Dins. Després de la cerveseta de rigor, a les 20.15 h. acompanyem la imatge del Patró des de l'església de Sant Jordi a la seu temporal de Santa Maria, el temple que celebra la Missa Major. La nostra participació, un nou èxit que s'ha d'agrair a l'empeny dedicat de la junta directiva.

Com a darrers preparatius, el 22 d'abril la filà reparteix els trabucs i els tíquets de la pólvora, que s'haurà de recollir al Baradello de Moya entre el 23 d'abril, dia de Sant Jordi, durant tot el dia, i el 24 d'abril, enguany el dia dels Músics, només pel matí.

El 23 d'abril, dia de Sant Jordi, s'inicia l'Any Jubilar decretat per la Santa Seu. El bisbe emèrit José Vilaplana presideix la Missa Major en la què es fa lectura del Decret Jubilar. Després, processó amb la relíquia del Sant fins l'església de Sant Jordi i l'apertura de la Porta Santa del temple.

La vesprada del 24, doncs, ja ho tenim tot enllestit, a falta de les darreres comandes que hom haurà de portar demà als pisos i balcons per tot el recorregut de l'Entrada. I toca el torn dels músics, en el dia en què els homenatgem. La desfilada de bandes va omplint, poc a poc, a ritme de pas-doble, la central *Bandeja*. La banda que ens acompanya de tants anys ençà, la Unió Musical Belgidense, té el gust d'interpretar "Illa de Sicília", d'Azael Tormo, al seu recorregut. A les 21.00 h de la nit, gairebé fosc del tot, el gran mestre José María Valls Satorre pren possessió de la batuta, entregada pel xiquet sant Jordiet, Mateo Vilaplana Blaak, i dirigeix la interpretació del Sig, l'Himne de Festes, cantat per una plaça cada any més atapeïda i sense el funcionament correcte de la megafonia. En acabant, un gran castell de focs dona pas a l'encesa de l'Enramada, que funciona com a tret de sortida per la nit de l'Olla. A la filà, tastem l'olla, de vegades suprema però sempre digna, de la nostra consergeria i, tot i les ganes de festa, la major part de la filà fa bonat i es retira a bona hora per arrapar alguna hora de descans a una nit que promet ser de nervis, ansietat i molta, molta il·lusió.

## **4. El dia de l'Entrada**

*"Llibertá nun se pide, conquístase"*

Un cel incert ens desperta de l'inquiet son, típic de la matinada del primer dia de Festes. El pronòstic meteorològic no acaba d'aclarir amb exactitud l'afectació de la possible pluja. Volem ser positius i acudim, túnica i sabates netes, corretges i cordons, a la cita anual amb la nostra estimada tradició festera. La pluja, però, tampoc s'ho vol perdre i ens acompanyarà durant tot l'acte. En acabant la íntima cerimònia a l'església de Sant Jordi, a l'hora prevista, el vicari de l'Associació resa una pregària i ens desitja bones festes, inaugurant la Trilogia. Amb repicar de campanes, la banda del capità andalús llença el Sig a l'aire dianer.

El sergent cristià, vestit en ocasió de la navalla contrabandista, i tot i la persistent pluja, arrenca la Primera diana amb "Sivella". Enguany, com a filà de l'Alferes cristià, passem a la setena posició de la Diana. Al cantó El Pinyó forma la filà amb el seu cabo, Alexis Romà. Al seu cap, la partitura d'"El desichat", del mestre Bernabéu, balla en privat un assaig general. Quan, finalment, comanda la formació i s'alcen les seues notes, la dansa es torna ritme i la llança es gita amb delicadesa i un gran somriure i la formació s'erissa en un vaivé, ferm i constant, rítmic, en direcció a Sant Mateu. L'homenatge front l'església de Sant Jordi resulta un poc entrebancada, segurament pels nervis, però el cabo mana bé i la recondueix amb seguretat cap a Sant Jaume.

El carrer es veu nu, sense l'alegria i bon humor de la colla de festers que habitualment comparteixen herberets i cafè a la porta del seu local al pas dels dianers. Enguany estaran pujant ja Sant Nicolau, com boatos, Alferes i Cavallers, per preparar l'Entrada amb maquillatges, vestits i pentinats.

En girar al Sant Jordi de les Rajoletes pugem País Valencià i Sant Francesc fins el Partidor per arrencar el Carbonato. Aquest l'arrenca Javier García amb semblant mestratge, cadascú del seu estil, i s'alterna amb Juan Carlos González Ferri fins la Plaça, encara amb els aires d'"El Desichat".

Tampoc l'esmorzar a la filà té el mateix esperit d'altres anys. Tots tenim un paper a la pròxima Entrada i l'emoció, l'ansietat i la il·lusió ens trastoquen els costums. La responsabilitat, l'alegria i també un cert recel mirant el cel, la pressió horària i el nou punt de reunió, enguany a l'Institut: tot plegat ens trasbalsa i cadascú ho treu com pot i sap.

Mentrestant, a les 10.30 h en punt, l'arreatada locució al balcó del Partidor fa sonar els timbals i arrenca l'Entrada cristiana 2026!

La iconografia pròpia del segle dinou del capità andalús enceta el matí, aclarit el cel de núvols i gotellades. Un sol marcit fa com pot per fer brillar metalls i pedreria al pas de les tropes de la Creu. Quan passa la Companyia almogàver del Mig, coltells, cuiró i cordills, el vaixell de Roger de Flor desembarca cristians al cabdal cristià fins l'arribada de la soldadesca

astur. L'Alferes està a punt i els asturians ocupen el camp. Un somni cantàbric s'apodera del carrer només sentir-se el redoblar dels timbals i les trompetes dels heralds!

(G1) Tots sabíem, 20 anys enrere, quan el benvolgut rei Jaume ens dona Carta Poble per fundar Alcoi, que ocupar aquesta rica i bella terra portaria guerra. L'antic senyor, Al-Azraq, ha mobilitzat els nostres veïns musulmans per defensar la terra que habiten de fa més de 400 anys.

Molts ambaixadors fórem enviats arreu de la Ibèrica per demanar ajuda a la resta de regnes croats: Castella, Navarra i Lleó envien tropes; la Corona d'Aragó mobilitzada d'almogàvers i valencians. La flor de la Cristiandat reunida a la Vall del Serpis i, entre ells, els fermes mariners i indòmits muntanyesos de la verda Astúries, dels què ara soc germà d'armes. (G1)

El guió de la filà, amb Javier Gisbert a cavall, encapçala l'exhibició asturiana, que arrenca fort amb la magnífica esquadra oficial, arrencada amb mestratge per Òscar Gutiérrez i ben acompanyat del seu germà Ivan, el cabo batedor. "Xirimiqui", interpretada per la Unió Musical de Bèlgida, crida al cel alcoià amb força, combinada amb la dolça estridència de les xirimites del Grup de tabals i dolçaines Barxell. Darrere de la música de Jordi Company, que participa amb la banda belgidesa, esquadres infantils que igual que aprenen formant, demostren tota la gràcia dels petits cabos.

A continuació, a cavall, l'Ambaixador i l'Abanderat cristians, Antonio Delgado i Sergio Ferrer respectivament, i l'heràldica de l'Alferes, portada per Fermín Vélez, el nostre Alferes del 1996, obren pas a l'escorta de Monxus guerreros de Mossèn Torregrossa, Rubén Calatayud, vestit amb el nou i elegant disseny de casulla del s.XIII. Amb ell, la Colla de Campaners d'Alcoi fa doblar les campanes de la Cristiandat amb sons de benvinguda als aliats asturs amb "El so de la Torre Grossa", ajudats del Grup de percussió Raval Jussà d'Albaida.

(G2) Amb les tropes entrava en Alcoi la mateixa Astúries amb tot el poder de la seua mitologia ancestral. Seríem invencibles! (G2)

Custodiades per asturianos amb escuts, les Gandayes transmeten l'alegria de viure i la voluntat de festa del poble. Darrere d'elles, les Espumeiras, esperits nascuts de l'escuma del mar, escodrinyen el vent sobre l'aigua per esbrinar els missatges del Destí amb l'art de Virginia Bolufer i el seu ballet, que dansen amb "Guerra", de Francisco Valor, interpretada per la Colla Malpasset de Cocentaina.

A continuació, més asturianos d'escorta flanquegen les Agüeras, els esperits de les fonts i dels rius, les guardianes de l'aigua que fecunda la terra. Les acompanyen les gaites del grup valencià Celtúria amb "An dro", una dansa tradicional bretona, i un grup de boato de xiquets.

(G3) La màgia legendària i el coneixement ancestral donen suport a les armes asturianes que, amb éssers fantàstics i poderosos, obren pas al gran guerrer del Nord. (G3)

El seguici continua amb uns donyets dansaires dels boscos, els Xarabatus, missatgers entre l'altre món i el nostre. Ballen una adaptació de la "Danza de ocho", un tradicional asturià interpretat per un grup de percussió de Teulada. Per darrere, una plataforma musical representa La Crida de les Gaites, animant a la batalla per defensar la fe cristiana, tot conquerint el sud de València per aquest regne que neix. Els segueixen les Bruixes, fetilleres de les plantes i del vent, encarregades de protegir la Creu de la Victòria amb conjurs enfortits pel ritme de la percussió.

Les forces militars arriben a continuació, precedits d'asturianos amb estendards: una gran carrossa doble aplega a Dames i Cavallers en formació de tres. Belles vestidures negres i blaves, rematats de guardons i brodats daurats, amb peces d'armadura d'or vell i un escut amb la Creu de la Victòria al muscle. Un casc vistós i guerrer emmarca els rostres felços dels lloctinents de l'Alferes i les seues Dames. L'obra "Sala i Soler", del mestre Valor envolta de potència militar la seua exhibició, interpretada per la Societat Musical Nova d'Alcoi i el Grup de Dolçaines i Sacs de Gemecs Barxell.

Darrere d'aquests combatents victoriosos, defensors del regne d'Astúries, baixen els Llugareños, defensors de la terra, els que la treballen i preserven la memòria col·lectiva amb les tradicions del poble. I amb ells ballen les Ayalgües, les donzelles encantades que guarden els tresors i els coneixements arcaics i custodien el poder superior de la Creu amb l'Alfa i l'Omega. Les representen Ana Botella i el seu ballet amb la música del mestre Mas, "Biscaïns d'Onil", interpretada per l'Associació Musical de Manuel.

(G4) Les portes d'Alcoi s'obren amb alegria i goig i reben el descendent de la monarquia asturiana, l'hereu de l'heroi don Pelayo. Fernando Jordà ens ajudarà a mantenir Alcoi, la darrera conquesta del Casal d'Aragó i de l'invicte Conqueridor, el rei Jaume. (G4)

La guàrdia personal, els Valerosus, obren pas al portador de la Creu de la Victòria, que ve al capdamunt dels bromosos Pics d'Europa, ben acompanyat de les seues Dames, la senyora i les filles d'aquell que regna entre les nevades muntanyes i el mar Cantàbric.

Una robusta armadura daurada en metall envellit i vestida de riques teles adomassades en daurats i en tons de blau i negre és l'abillament que llueix l'Alferes asturià, que porta amb orgull la Creu d'Oviedo a la llaurada cuirassa del pit. El port, elegant i majestàtic i sense armes ofensives, no és només el de guerrer conqueridor, sinó el de rei paternal, amorós del seu poble, a qui besa, saluda i abraça a la salutació entusiasta del públic alcoià. La capa negra amb pells d'ermini porta una sobrecapa amb blau fosc amb delicadíssim ornament d'or que emmarca, de nou, la Creu d'Oviedo, leiv motiv fonamental a tota l'Alferesia. Remata el conjunt un casc protector, coronat del mateix metall que braçals i gamberes. Les senyores del seu casal l'acompanyen al davant amb el mateix port de reialesa i majestat, en tons blaus i blancs per la senyora, Rosi Jornet, i la filla major, Ana Jordà, en blanc i blau per Sara, la més jove. Els vestits, de riquesa cortesana i mànigues amples, i on destaquen els castells de la túnica asturiana, llueixen peces d'armadura i bastons de comandament, diademes i cinturons de metall i l'omnipresent ensenya de Pelayo. Al seu pas, l'Ateneu Musical de Rafelguaraf estén una catifa de senyoria i reialesa als sons de l'excelsa "Aleluya",

d'Amado Blanquer. Darrere, l'escorta d'una tropa nombrosa d'asturianos en disseny complet, tanquen l'entrada de l'Alferes a Alcoi, que pren la Plaça a les 13.45 del migdia.

(G5) I per fi, les tropes d'elit, les armes que significarien l'Omega del domini musulmà i la fi del senyoriu d'Al-Azraq. Valerosos pescadors de la dura costa asturiana empen les seues pròpies naus com a armadura de defensa i armes d'atac, conformant una terrorífica estampa de potència combativa que rebassarà les files magrebines amb la força de l'onatge del mar del Nord! (G5)

Darrere de l'Alferes, a punt d'acabar l'Entrada cristiana, el públic espera ansiós que l'esquadra especial faça la seua aparició. De cop i volta, una remor d'admiració i aplaudiments sincers precedeixen la primera visió de l'extraordinari disseny de Juanín: quan el cabo batedor, Agustín García, a cavall de Ka-Zar, sembla eixir de les boires de la costa cantàbrica i se'ns fa present la factura astoradora del conjunt de l'esquadra. Les fustes de les barques pescadores formen la cuirassa i les guardes d'uns guerrers impregnats de solatge marí, incrustades a la pell les algues i els musclos de les seues costes rocoses. Un faldó lateral en blanc trencat de les veles fa de fons als castells asturianos en marrons de fusta dels pals. Pells de llop cobreixen els canells i el calçat alt dels mariners en guerra. El casc, alt, com les quadernes i baos de les naus i el cuir del velam amb les xarxes de feinejar completen un conjunt espectacular. La Creu d'Oviedo, com a punta de llança netament asturiana, arriben d'Alfa i Omega l'esquadra especial de l'Alferes, arrencada al partidor per Luis Climent. Els compassos apegalosos de la marxa cristiana "Ainalaura", del mestre Francisco Valor, interpretada per la Societat Musical Nova de Palomar i reforçada de les xirimites i sacs de gemecs del Grup Barxell, formen un conjunt impressionant de 110 músics. Les pescadores guerreres, amb un vestit conjuntat a l'esquadra, afegeixen la potència de la percussió a la cuidada composició del mestre contestà.

Després del tsunami de fusta i mar, la carrossa dels més menuts tanca la desfilada asturiana, ben cuidada pels festers veterans i el cop, enguany en mans de José Miguel Cruz, i quatre asturians de custòdia a cavall.

La participació de la filà acaba menys d'una hora des del seu començament, en un recorregut vertiginós que ens avança més de 10 minuts sobre l'horari establert, una proesa de la que podem estar ben orgullosos. El poble d'Alcoi, amb els seus aplaudiments i romanent a les cadires fins el darrer segon, ha sabut agrair l'esforç d'un càrrec que ha posat l'ànima, el cor i el coneixement al servei d'una Festa que, enguany, hem contribuït a engrandir i ennoblir.

El final, allargant la desfilada de l'esquadra especial a les darreres tribunes i amb l'acompanyament de gran part de la filà, és una apoteosi grandiosa que ens ha emocionat a tots i totes.

Cada any acabem la crònica de l'Entrada amb un desig de millorar-la. Enguany ho tornem a fer, com és el nostre deure i devoció, però amb la consciència de què, després d'aquesta meravellosa hora d'Entrada, amb igualar-la tornarà a ser, un any més, la millor Entrada del segle. Visca l'Alferes 2026!

## **5. El dia de Sant Jordi**

*"Hoc signo tuetur pius..."*

El matí s'alça més tranquil, pel què fa a la meteorologia, tot i la geloreta acostumada dels matins d'abril. El dia del patró som matiners, la segona Diana ho mereix i enguany toca aplegar-se a les 8.15 h al País Valencià per pujar a la Plaça. Com sempre, és extremadament delitós veure evolucionar als més petits en l'aprenentatge del seu coneixement fester. La segona Diana sembla establir un vïncle carinyós entre la Festa, la filà i amics i amigues, companys i companyes de filà, que va forjant eixa familiaritat entre tots i totes els què ens criem i creixem amb la túnica ocre i la creu al pit. Així, un bon nombre de xiquets i xiquetes de varies generacions obren la desfilada, amb la glorieta infantil al capdavant, com a cap d'esquadra d'una de les formacions. En arribant a la Plaça, l'homenatge habitual als mestres de Bèlgida, que han interpretat "Primavera", d'Antonio Gisbert, i als qui aplaudim en passar pel corredor de festers i festeres.

El dia de Sant Jordi transcorre amb diferents ritmes dels acostumats, donades les obligacions del càrrec d'Alferes. Així, l'esmorzar és al Montecarlo, enfront de l'hotel Reconquista, seu de l'Alferes i família durant les Festes. Així, ja estem prop quan els hem de recollir pel seu acompanyament a l'església de sant Jordi, d'on eixirà la Processó de la Relíquia a les 11.00 h del matí. La processó, encapçalada per un grup de joves asturians al seu paper d'heralds, perruca, camisa amb mànigues de trepes i gipó i calces de valona, acompanya la Relíquia amb els personatges principals de la Festa.

És l'oportunitat de veure els grans treballs de disseny i confecció dels càrrecs festers amb més deteniment. Els del càrrec asturiano, creació de Juan Climent, Juanín, són certament espectaculars i reben l'admiració dels assistents en forma de llargs aplaudiments al seu pas. L'Alferes, amb l'afabilitat que va demostrar també a l'Entrada, saluda carinyosament, com ho fan també Dames i Cavallers, en agraïment al públic assistent. La delicada factura del treball de Festalcoi als vestits de l'Alferes, Cavallers i Dames respectives han estat tema de conversa per la plasmació física de l'imaginari fèrtil i creatiu de Juanín. Destaquem també, en aquest sentit la tasca fantàstica de Creaciones Germanísimo quant els vestits del boato i els ballets, així com de l'art plàstic dels professionals de maquillatge i perruqueria.

Seguint l'Alferes, un petit grup de banderes i guions llueix la participació de la filà en la Processó que, llevat del parèntesi del llançament de clavells al pas del Sant Jordiet a Sant Llorenç, discorre a bon pas fins l'arribada a Santa Maria per la celebració de la Missa Major a Sant Jordi, amb la música imperecedera del mestre Amando Blanquer.

Mentre tot açò va passant, a la mateixa placeta del Fossar, a l'entrada a la seu de la filà Verds, la filà es congrega pel vermut de migdia, fent temps perquè s'acabe l'ofici religiós. En eixint els càrrecs al final de la Missa, acudim a dinar en cercavila de nou al Pavelló multiesportiu de la Universitat Politècnica, espai que compartirem enguany amb la filà

Marrakesch al seu any de capità moro. Una vegada ben dinats, s'alcen les cortines de separació entre filaes i compartim l'espai i la música d'ambdues bandes, que ens regalen marxas mores i cristianes que formem en bona germanor. La convivència s'allarga fins ben avançada la vesprada i molts anem pensant ja en acudir a la Placeta del Carbó per participar en la Processó General.

Com a filà de l'Alferes cristià, serem els últims de les filaes en desfilar pel recorregut habitual, d'Algessares a Sant Mauro i per Sant Francesc i Mossén Torregrossa fins el carrer l'Escola i Sant Tomás. Enguany, el cop portat per Juan Climent i escortat pels seus bessons, Rafa i Juan. La filà presenta un acceptable nombre de participants, que llueix d'allò més amb el mestratge dels músics que ens acompanyen. Per part valenciana, la Unió Musical Belgidense, que interpreten "Xavier", de Gregori Casasempere Gisbert. De part alacantina, els músics del Grupo de Gaiteros l'Estruendu d'Alacant, que fan sonar "Chalaneru" i, al final del recorregut, l'himne d'Astúries, tot arrencant un aplaudiment fervorós de la multitud que els escoltava als voltants de l'església de Sant Jordi.

Una vegada torna la imatge del Patró al seu temple, els focs artificials tanquen una jornada intensa i festiva, tant pel què fa a la vessant més religiosa com també a la més lúdica, tot amb bon temps i bon ambient durant tot el dia. A aquesta hora de la nit, doncs, és el moment de una festa més esbojarrada als carrers i a les filaes fins que ens recollim a buscar un descans més que necessari.

## **6. El dia dels Trons**

*"...hoc signo vincitur inimicus."*

Al dia dels Trons, les guerrilles ens fan de *despertà*. Grups petits o parelles de festers, dispersos pels carrers del Centre, disparen els trabucs sense ordre per tot el perímetre del casc històric. Abans d'això, el Contrabando ha aplegat un nombre de fidels espectadors i alguns noctàmbuls i tranuitadors despistats, que, no obstant l'hora tan matinera, es diverteixen d'allò més amb les ocurrencies que els sentinelles maseros entziben als més seriosos contrabandistes andalusos que busquen refugi, intramurs de la vila assetjada, abans la batalla que s'acosta, inexorable.

Aquesta no tardarà en arribar tot i que ha hagut temps per la diplomàcia. Primer, l'estafeta moro, una genet marrakesch, commina a la rendició del castell alcodià però l'ambaixador cristià destrossa la missiva a ordres del capità. La comitiva sarraïna baixa Sant Nicolau i l'ambaixador moro prega a la Fortuna perquè siga favorable a les armes musulmanes i detinga el seu rodar canviant just en aquell punt en què encara esperen poder evitar els desastres de la guerra, cruenta i dolorosa per tothom. A despit del seu prec, les seues dots diplomàtiques s'enfonsen en fent sorna de la fe cristiana dels seus contrincants, excusa a la que s'agafen dalt dels merlets de la fortalesa per lluitar per la conservació de la vila front els antics senyors d'aquelles contrades.

El capità andalus i l'alferes asturiano arrenquen de la Plaça per enfrontar-se als respectius caps moros. Pel nostre flanc, doblem per sant Llorenç i acudim a l'Encaro que prepara l'Alferes realista al País Valencià. El cabdill musulmà ens espera a la porta d'una jaima luxosa, farnida de coixins i catifes àrabs i nodrida de xixes per fumar. Els cavallers moros obsequien els seus rivals amb dolços magrebins i begudes refrescants, honorant les normes de cavalleria en què els contendents acudien al combat. Una vegada acabada la petita treva entre abraçades i regals, es reprén el combat, reculant els cristians en derrota cap al castell sota el furor de la cavalleria realista, que ens expulsa de la vila.

Mentre la Mitja Lluna torna a senyorejar la Vall del Serpis per la victòria parcial d'Al-Azraq, l'antic senyor d'aquestes terres que s'ha revoltat contra el nostre rei, motor d'un nou regne en marxa, els asturianos, que han juntat una bona tropa al matí, acompanyen la resta de la filà a un dinar reparador.

A la vesprada, potser espurnejats pel brou de putxero que reviva un mort i animats pel cafè gelat, ens situem, amb les armes amartellades, a un nou Encaro amb l'Alferes moro. L'Estafeta contrabandista i l'ambaixada cristiana d'Antonio Delgado fracasen, com els seus homòlegs al matí, i es reprenen les hostilitats, amb més furor encara de part cristiana, que aspira a recuperar la vila que el rei Jaume I els havia entregat menys de 20 anys abans, en donar-los Carta Poble dels masos a la vora del Serpis, la parròquia dels quals rebria el nom d'Alcoi des de 1256. El prec emocionat de l'Ambaixada cristiana anima els nous senyors amb paraules dolces i sentides en la llengua pròpia de la Corona d'Aragó.

Ara és el l'Alferes cristià, Fernando Jordà, qui rep el realiste als peus de les serralades asturianes banyades pel furiós mar Cantàbric, representades a la carrossa d'honor i dominades per la gran Creu d'Oviedo, la daurada creu de Don Pelayo, la Creu de la Victòria pròpia dels asturians. Com a obsequi cavalleresc, l'Alferes moro accepta una llança asturiana però, tot i els agraïments i compliments d'ambdues comitives principals, la pólvora torna a cremar i la guerra omple, una vegada més, de fum i sofre l'aire pur de la foia alcoiana. Ara som els asturianos els qui fem retrocedir els soldats magrebins, fent-los fora de la vila amb un darrer combat, cos a cos, entre els caps militars i religiosos d'un i altre bàndol. La Fe, enlairant l'ensenya cristiana per l'ambaixador cristià, queda arrelada, definitivament, amb la creu de Sant Jordi a les muralles d'Alcoi.

L'ajuda de Sant Jordi a les host cristianes és la llegenda que els nous senyors de les Valls d'Alcalà i Gallinera empraran per arrelar la fe dels nous pobladors, una vegada derrotat l'anterior, el cabdill Al-Azraq, que perd aquesta terra 400 anys després del seu assentament.

Nous aires bufen entre el Mediterrani i les muntanyes alacantines, passant per la planura valenciana. Un rei Conqueridor senyoreja amb les barres d'Aragó des del Llenguadoc, més enllà dels Pirineus, fins la frontera sud, a Biar com a darrer bastió. Les Illes Balears seran base, anys després, de la conquesta de Nàpols, Sicília i Neopàtria, ja en terres turques i gregues, conformant un dels regnes més importants de la Cristiandat durant els tres segles següents.

Sant Jordi, 750 anys després de continua devoció, renova un més el seu patronatge amb Alcoi. Un poble format, durant segles, amb un caràcter especial i únic amb l'aixopluc permanent del sant capadoci, que vetlla pels seus fidels.

La filà no acaba, amb l'Aparició, els seus actes d'enguany, ja que el càrrec es rellevarà d'alferes a capità. Aprofitem, doncs, els soparet per fer pinya junts a la filà. Acompanyem primer l'Alferes a sa casa perquè el càrrec torne a ser un fester asturiano més. No és el mateix company i amic que havíem conegut fins ara: s'ha creat un vincle més fort entre ell, la seua família i els seus amics, i la filà, alimentat pel carinyo en les seues atencions, el treball compartit i la dignitat del seu càrrec en representació de tota la filà.

S'acaba l'any d'Alferes i el vitoregem com mereix. Ell mateix dona la benvinguda, en companyia del Primer tro, al Capità de l'any que ve. Temps hi haurà per vitorejar-lo també però estes lletres s'han de tancar enguany amb l'Alferes de la Creueta, Fernando Jordà. I per això, constatem l'expressió més gran de la nostra admiració, la promesa d'enfortiment de la nostra amistat i l'agraïment profund de tots nosaltres cap a d'ell i la seua família. Visca l'Alferes 2026!

Remate aquesta relació amb les precioses paraules d'una poetessa amb cor asturiano, la festeria Anna Santamaria: al seu poemari "El ball de la roba estesa" podríem endevinar-hi sentiments que sobrevolen, evocadors, les vivències d'aquesta crònica:

*Immortals (A Santa Croce)*

"Aquesta ciutat  
que un dia us va arropar i us va inspirar  
avui crida incesant,  
en cada idioma existent,  
l'afany per admirar-vos  
i, tant de bo, poder ser també  
inspirats pel vostre art."

*Estimats germans viatgers*

"I, si arriba de nou Llebeig,  
i compartiu aquesta càlida temporada,  
aquest sol que amb gràcia balla,  
i la promesa que acabarà tornant,  
acceptaré, dòcil,  
la teua arribada.  
[...]  
Vent de Llevant,  
admirable viatger,  
amb respecte et prego:  
acurta la teua estada.  
Abraça Llebeig i fes que siguen eterns  
tots aquests efimers,  
però plaents,  
plaers de temporada."

Visca Sant Jordi!

Joan Lluís Santamaria

Cronista oficial de la Filà Asturianos

## 7. Annex:

### Sobre el subtítols de les fraccions del relat:

#### Punt 1, Presentació:

Frase extreta del discurs d'Ana Jordà a l'acte de presentació de l'heràldica de l'Alferes.

#### Punt 2, Pròleg:

"*Nun se puede vivir ensin raices*": frase en bable d'ús habitual en Astúries, que significa "no es pot viure sense arrels".

#### Punt 3, Preludi:

"Con Dios y con los míos, a donde sea": frase de nomenada tradicional en castellà que expresa la lleialtat al clan i la fe cristiana, valors centrals a l'Astúries del s.VIII.

#### Punt 4, el Dia de l'Entrada:

"*Llibertá nun se pide, conquístase*": emprada en context polítics moderns, il·lustra l'esperit indòmit i combatiu del poble asturià de totes les èpoques i en nombrosos esdeveniments històrics.

#### Punt 5, el Dia de Sant Jordi, i punt 6, el Dia dels Trons:

"*Hoc signo tuetur pius, hoc signo vincitur inimicus*": Fent referència a la Creu de la Victòria, inspirada segons la tradició en un fet miraculós viscut pel legendari creador del regne d'Astúries, i emprada per la monarquia astur-lleonesa: "Amb aquest signe seràs protegit, amb aquest signe serà vençut l'enemic."